

Lleis

Llei 41/2014, de l'11 de desembre, qualificada de modificació de la Llei 4/2007, del 22 de març, qualificada penitenciària

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 11 de desembre del 2014 ha aprovat la següent:

Llei 41/2014, de l'11 de desembre, qualificada de modificació de la Llei 4/2007, del 22 de març, qualificada penitenciària

Exposició de motius

La Llei 4/2007, del 22 de març, qualificada penitenciària regula l'organització del sistema penitenciari i de les condicions d'internament dels presos, i estableix un marc jurídic adreçat a conciliar el règim de privació de llibertat inherent a l'ingrés en un establiment penitenciari amb els drets fonamentals reconeguts a la Constitució.

El títol III d'aquesta Llei, relatiu al règim disciplinari dels interns, estableix les premisses que permeten garantir l'ordre i la seguretat dins del Centre Penitenciari, del tot imprescindibles a l'efecte de fer possible una convivència adequada, que, a vegades, es pot veure compromesa ateses les característiques inherents al règim de privació de llibertat. Però al mateix temps, defineix i regula aquest règim disciplinari tenint en consideració els principis i les garanties exigibles, tant pel que fa a la tipificació de les infraccions i les sancions, com pel que fa a l'establiment dels drets que té la persona sancionada durant la tramitació del procediment disciplinari.

En concret, l'article 53 de la Llei 4/2007 enumera les sancions que es poden imposar als interns i els criteris que cal emprar a aquest efecte, en funció de la qualificació de la infracció i de les altres circumstàncies que concorrin. Entre aquestes sancions s'hi troba la de l'aïllament en cel·la, que no pot excedir els trenta dies, i la de l'aïllament durant el cap de setmana, fins a un màxim de set caps de setmana. Aquestes sancions només es poden imposar en cas de comissió d'infraccions molt greus, perquè constitueixen una mesura agreujada de restricció de la llibertat dels interns, i l'aïllament afegit que se'n deriva pot arribar a ser-los perjudicial. És per aquest motiu que l'article 54 de la Llei 4/2007 supedita el compliment de la sanció d'aïllament en cel·la a un informe mèdic previ favorable emès pels serveis sanitaris del Centre, que corrobore que l'execució de la sanció no té una incidència negativa en l'estat de salut de l'intern sancionat. D'altra banda, el mateix article 54 estableix que el compliment de la sanció ha de ser supervisat pels serveis sanitaris esmentats, i si en ressurt que aquesta sanció no és aconsellable des del punt de vista mèdic, cal substituir-la per una altra sanció.

Arran de la signatura i la ratificació per part d'Andorra, els dies 10 de setembre de 1996 i 6 de gener de 1997, respectivament, del Conveni europeu per a la prevenció de la tortura i de les penes o dels tractaments inhumans o degradants, fet a Estrasburg el 26 de novembre de 1987, i que va entrar en vigor el dia 1 de maig de 1997, el Comitè Europeu per a la Prevenció de la Tortura i de les Penes o dels Tractaments Inhumans o Degradants ha

dut a terme tres visites periòdiques al nostre país, en seguiment de les quals ha emès diverses recomanacions en les matèries relacionades. La darrera visita va tenir lloc del 28 de novembre a l'1 de desembre del 2011 i el Comitè va publicar l'informe corresponent el dia 15 de novembre del 2012.

L'informe esmentat conté dos recomanacions en relació amb la sanció de l'aïllament en cel·la. En primer lloc, que la durada màxima d'aquesta sanció no excedeixi, en cap cas, els catorze dies quan l'intern sancionat sigui major d'edat, i els tres dies quan sigui menor d'edat. I en segon lloc, que el control mèdic necessari per determinar si l'intern sancionat pot assumir el compliment d'aquesta sanció recaigui en un facultatiu aliè als serveis sanitaris del Centre Penitenciari, a banda que la supervisió mèdica durant el compliment de la sanció imposada sigui diària.

És per aquest motiu que, en virtut d'aquesta Llei, es modifiquen els articles 53 i 54 de la Llei 4/2007, a fi d'acomplir les recomanacions assenyalades anteriorment en els termes exactes i concrets en què han estat formulades. I d'altra banda, com a conseqüència d'aquestes modificacions, s'ha considerat oportú suprimir del ventall de sancions imposables l'aïllament durant el cap de setmana, que no s'ha emprat gairebé mai i pot comportar a l'ensens un greuge excessiu per a l'intern sancionat, atès que és durant aquests dies del cap de setmana que es duen a terme moltes visites. En efecte, aquestes visites els permeten mantenir un contacte i una comunicació propers amb les persones amb qui els uneixen lligams afectius, que contribueixen a la resocialització i la reinserció dels interns.

D'altra banda, l'article 55 de la Llei 4/2007, en la seva redacció vigent, remet a la via reglamentària la regulació del procediment disciplinari i estableix de forma succinta els drets de l'intern expedientat. Així mateix, incideix en la mesura provisional d'aïllament. D'acord amb aquesta habilitació, el Decret del 14 de gener del 2009, pel qual s'aprova el Reglament de modificació del Reglament del règim disciplinari dels centres penitenciaris, del 29 d'octubre del 2008, reprèn i amplia els drets esmentats, desenvolupa el procediment disciplinari, i regula amb més detall la mesura provisional d'aïllament, com també la possibilitat de suspendre l'execució de les sancions imposades.

En qualsevol cas, la reducció de la durada màxima de la sanció d'aïllament en cel·la i la supressió de la sanció d'aïllament durant el cap de setmana incideix, de forma directa o mediata, en el contingut d'aquest Reglament i, en concret, fa necessari reduir també la durada màxima de la mesura cautelar d'aïllament que s'hi conté, i limitar-la a partir d'ara a l'aïllament en cel·la. Per aquest motiu, i també des d'una perspectiva de millora de la tècnica normativa, i per reforçar els drets i les garanties de l'intern expedientat, s'ha considerat oportú aprofitar l'ocasió per actualitzar la regulació que es conté actualment en la disposició reglamentària i traslladar-la a la Llei 4/2007, en virtut de la modificació dels articles 55, 56 i 57, i de l'addició de dos nous articles 55 bis i 57 bis.

D'aquesta manera, l'article 55 relaciona els drets de l'intern expedientat, tot ampliant-los, mentre que l'article 55 bis regula el procediment disciplinari. En aquest sentit, s'articula una tramitació basada en els principis de celeritat, d'audiència successiva de la persona expedientada, que es materialitza en les fases d'al·legacions, probatòria i de conclusions, i de separació de les fases instructora i sancionadora. També es fa palesa la necessitat de notificar a l'intern expedientat la incoació de l'expedient, la designació de l'instructor, el plec de càrrecs i la resolució que posa fi al procediment, que s'ha de comunicar a l'ensens a les autoritats judicials i governatives interessades. I s'estableix l'obligació de motivar aquesta resolució, que, a partir d'ara, tal com s'esdevé amb la incoació de l'expedient, pot dictar-la de forma indistinta el director o el director adjunt del Cos Penitenciari. Per tant, s'elimina la previsió segons la qual la competència del director adjunt en aquests àmbits només era parcial i havia de ser delegada, a l'efecte de facilitar la tramitació del procediment disciplinari, sense que, no obstant això, els drets de la persona expedientada es vegin compromesos.

En conseqüència, l'article 56 vigent queda sense contingut, i el nou article 56 té com a finalitat regular la mesura cautelar d'aïllament en cel·la que, com s'ha dit, substitueix la mesura provisional d'aïllament, tot reduint-ne els

terminis de duració i diferenciant-los segons si l'intern és major d'edat o menor d'edat. En efecte, aquests terminis passen a ser de tres dies i de vint-i-quatre hores, respectivament, i es traslladen per remissió les mateixes interdiccions i obligacions que l'article 54 estableix en relació amb la sanció d'aïllament en cel·la. Al mateix temps, es relacionen els requisits en matèria de notificació, de comunicació i de recurs.

Per un altre costat, a fi de reforçar la seguretat jurídica i els drets de l'intern expedientat, s'amplia l'abast de l'article 57 per definir el concepte de reincidència, d'una banda, i per afegir com a criteri nou per a la imposició de les sancions les funcions retributiva, preventiva i de reinserció que tenen, d'altra banda, tot precisant que la duració de les sancions no pot excedir el temps estrictament necessari per assolir les finalitats vinculades a aquestes funcions.

El nou article 57 bis fa referència a la suspensió de l'execució de les sancions, i s'hi ha traslladat i detallat més la regulació que en aquesta matèria es contenia al reglament corresponent.

Finalment, aquesta Llei clou amb dos disposicions transitòries, una disposició derogatòria i dos disposicions finals. Les disposicions transitòries tenen com a objectiu establir el règim jurídic aplicable a les sancions i les mesures cautelars d'aïllament en cel·la, i a les sancions d'aïllament durant el cap de setmana, que s'hagin imposat amb anterioritat a l'entrada en vigor de la Llei i que s'estiguin complint en el moment d'aquesta entrada en vigor, i als procediments sancionadors iniciats abans d'aquesta data. La disposició derogatòria deroga el Decret del 14-01-2009, pel qual s'aprova el Reglament de modificació del Reglament del règim disciplinari dels centres penitenciaris, del 29 d'octubre del 2008. I, pel que fa a les disposicions finals, encomanen al Govern la publicació del text consolidat corresponent i determinen la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Article 1

Modificació de l'article 53

Es modifica l'article 53 de la Llei 4/2007, del 22 de març, qualificada penitenciària, que queda redactat en els termes següents:

"Article 53

Sancions

1. La comissió d'una infracció disciplinària pot donar lloc a les sancions següents:

- a) Aïllament en cel·la, que no pot excedir els catorze dies si l'intern és major d'edat i els tres dies si l'intern és menor d'edat.
- b) Limitació de les comunicacions orals i les visites durant un període de dos mesos com a màxim.
- c) Privació d'assistència a actes recreatius i de lleure durant un període d'un mes com a màxim.
- d) Privació de fer trucades telefòniques durant un període d'un mes com a màxim.
- e) Prohibició de rebre paquets de l'exterior durant un període d'un mes com a màxim.
- f) Privació de disposar d'un aparell de televisió durant un període de dos mesos com a màxim.

2. La sanció a què es refereix la lletra a) de l'apartat anterior només es pot imposar en els supòsits d'infraccions molt greus. Les altres sancions es poden imposar en els supòsits d'infraccions greus o lleus, en aplicació del principi de proporcionalitat.

3. En funció de la gravetat dels fets, de les circumstàncies que concorren i dels antecedents i la personalitat de l'intern infractor, es poden imposar conjuntament i com a màxim dos de les sancions previstes a l'apartat 1 d'aquest article."

Article 2

Modificació de l'article 54

Es modifica l'article 54 de la Llei 4/2007, del 22 de març, qualificada penitenciària, que queda redactat en els termes següents:

"Article 54

Aïllament en cel·la

1. La sanció d'aïllament en cel·la no es pot aplicar a les dones en estat de gestació.
2. L'aplicació de la sanció d'aïllament en cel·la requereix un informe mèdic previ favorable que ha d'emetre un facultatiu aliè als serveis sanitaris del Centre Penitenciari.
3. Durant el compliment de la sanció d'aïllament en cel·la, un facultatiu aliè als serveis sanitaris del Centre Penitenciari ha de supervisar diàriament aquest compliment i pot proposar, si escau, la suspensió o la modificació de la sanció imposada quan hi hagi motius de salut que ho justifiquin.
4. En cas que no sigui possible complir la sanció d'aïllament d'acord amb el que estableixen els apartats segon i tercer d'aquest article, aquesta sanció se substitueix per una altra sanció."

Article 3

Modificació de l'article 55

Es modifica l'article 55 de la Llei 4/2007, del 22 de març, qualificada penitenciària, que queda redactat en els termes següents:

"Article 55

Drets de l'intern expedientat

L'intern que és objecte d'un procediment disciplinari té els drets següents:

- a) Dret a ser informat dels fets que se li imputen, de les infraccions que aquests fets puguin constituir, de les sancions que li puguin ser imposades, de la identitat de la persona designada com a instructor i de la persona competent per imposar la sanció.
- b) Dret d'accés a l'expedient disciplinari, de conèixer l'estat de la tramitació i d'obtenir còpies dels documents, en els termes del Codi de l'Administració.
- c) Dret a formular al·legacions, a proposar les proves que consideri oportunes i a utilitzar tots els mitjans de defensa admesos per l'ordenament jurídic que siguin procedents.
- d) Dret a la presumpció d'innocència i a no declarar en contra de si mateix.
- e) Dret a ser assistit pel seu advocat i a comunicar-s'hi a partir del moment en què se li notifica la incoació de l'expedient disciplinari, i en qualsevol moment durant la tramitació de l'expedient.
- f) Dret a ser assistit gratuïtament per un intèrpret quan l'intern sigui un nacional estranger que no comprengui o no parli la llengua nacional, o una de les llengües dels estats veïns, durant la tramitació de l'expedient.

g) Dret de traducció verbal a una de les llengües dels estats veïns de totes les notificacions que se li efectuin durant la tramitació de l'expedient, quan l'intern no compregui o no parli la llengua nacional.

h) Dret a obtenir una resolució motivada.

i) Qualsevol altre dret que reconeguin la Constitució o les lleis."

Article 4

Addició d'un article 55 bis

S'afegeix un nou article 55 bis a la Llei 4/2007, del 22 de març, qualificada penitenciària, que queda redactat en els termes següents:

"Article 55 bis

Procediment disciplinari

1. El procediment disciplinari contra un intern l'inicia el director o el director adjunt del Cos Penitenciari, mitjançant la incoació d'un expedient disciplinari, arran d'un informe escrit elaborat per qualsevol membre del Cos en què constati la comissió eventual d'una infracció disciplinària, o arran d'una queixa o una denúncia presentada per un altre intern o una tercera persona. El procediment es tramita amb respecte dels principis generals del règim sancionador.

2. El director o el director adjunt del Cos Penitenciari designa un instructor entre els membres del Cos que pertanyen a l'escala intermèdia.

En cas que l'instructor s'abstingui o sigui recusat, resol el director o el director adjunt del Cos Penitenciari, d'acord amb les disposicions del Codi de l'Administració.

3. La incoació de l'expedient disciplinari i la designació de l'instructor es notifiquen a l'intern expedientat. També se l'informa dels drets que li reconeix l'article 55.

Si l'intern expedientat renuncia al dret a ser assistit pel seu advocat i a comunicar-s'hi, la tramitació del procediment disciplinari continua.

4. L'instructor ordena, en el termini màxim de deu dies hàbils, la pràctica de les diligències que consideri necessàries per a l'esclariment dels fets, per determinar-ne l'autoria i per establir les responsabilitats susceptibles de sanció.

5. Tot seguit i d'acord amb les diligències practicades, l'instructor formula, en el termini màxim de cinc dies hàbils, el plec de càrrecs corresponent, que ha d'incloure una exposició detallada dels fets imputats a l'intern expedientat, amb expressió de les infraccions presumptament comeses, i una proposta de les sancions que li puguin ser imposades.

El plec de càrrecs es notifica a l'intern expedientat i se li dóna vista de les diligències practicades.

6. Un cop notificat el plec de càrrecs, l'intern expedientat disposa d'un termini de deu dies hàbils per fer al·legacions i sol·licitar, si és el cas, la pràctica de les proves que entengui necessàries per a la seva defensa.

7. Contestat el plec de càrrecs, l'instructor pot practicar, d'ofici o a instància de l'intern expedientat, les proves que consideri necessàries i oportunes, en el termini màxim de quinze dies hàbils. En cas contrari, denega de forma motivada les proves sol·licitades, i aquesta decisió només es pot recórrer juntament amb la resolució que es dicti al terme de l'expedient disciplinari.

En cas que es practiquin proves, l'instructor dóna vista del seu resultat a l'intern expedientat, que disposa d'un termini de deu dies hàbils per formular conclusions.

8. Transcorregut el termini per contestar el plec de càrrecs sense fer-ho, o transcorregut el termini per formular conclusions, el director o el director adjunt del Cos Penitenciari dicta en el termini de cinc dies hàbils la resolució corresponent, la qual ha de ser motivada i no pot incloure fets diferents dels que han fonamentat el plec de càrrecs, sense perjudici de la valoració jurídica que se'n faci. Si la resolució és sancionadora, s'han de determinar amb precisió les infraccions comeses, els preceptes en què romanen tipificades i les sancions imposades.

9. La resolució que dicta el director o el director adjunt del Cos Penitenciari es notifica a l'intern sancionat i es comunica a l'òrgan judicial competent, al Ministeri Fiscal i al ministre competent en matèria d'interior, i pot ser impugnada en els termes que estableix el Codi de l'Administració.

La resolució que resol el recurs també es notifica i comunica d'acord amb el que estableix el paràgraf anterior."

Article 5

Modificació de l'article 56

Es modifica l'article 56 de la Llei 4/2007, del 22 de març, qualificada penitenciària, que queda redactat en els termes següents:

"Article 56

Mesura cautelar

1. En cas d'infracció molt greu, el director o el director adjunt del Cos Penitenciari pot decidir, mitjançant una resolució motivada, la mesura cautelar d'aïllament en cel·la de l'intern expedientat, tenint en compte la gravetat dels fets comesos i les circumstàncies que concorren, i sempre que sigui estrictament necessari per mantenir l'ordre i la seguretat del Centre Penitenciari.

2. La mesura cautelar, a la qual són aplicables en tot cas les disposicions dels apartats 1, 2 i 3 de l'article 54, no pot excedir els tres dies si l'intern expedientat és major d'edat, i les vint-i-quatre hores si és menor d'edat. El temps transcorregut s'ha de tenir en compte a l'efecte de computar el període de la sanció eventual d'aïllament en cel·la que es pugui imposar al terme del procediment disciplinari.

3. La resolució en virtut de la qual es decideix la mesura cautelar es notifica a l'intern sancionat i es comunica a l'òrgan judicial competent, al Ministeri Fiscal i al ministre competent en matèria d'interior, i pot ser impugnada en els termes que estableix el Codi de l'Administració."

Article 6

Modificació de l'article 57

Es modifica l'article 57 de la Llei 4/2007, del 22 de març, qualificada penitenciària, que queda redactat en els termes següents:

"Article 57

Criteris per a la imposició i la graduació de les sancions

Per a la imposició i la graduació de les sancions establertes en aquesta Llei s'han de tenir en consideració les circumstàncies que concorren en cada cas, la personalitat i els antecedents de conducta de l'intern sancionat, la reiteració o la reincidència, i el perjudici causat.

S'entén per reincidència la comissió d'una falta lleu, greu o molt greu en el respectiu termini dels tres, sis i dotze mesos anteriors a la comissió de la falta que és objecte de sanció.

També s'han de tenir en compte les funcions retributiva, preventiva i de reinserció de les sancions a fi de determinar quines són les sancions més adequades al cas concret. La durada de les sancions imposades no pot excedir el temps estrictament necessari per assolir les finalitats vinculades a les funcions retributiva, preventiva i de reinserció assenyalades."

Article 7

Addició d'un article 57 bis

S'afegeix un nou article 57 bis a la Llei 4/2007, del 22 de març, qualificada penitenciària, que queda redactat en els termes següents:

"Article 57 bis

Suspensió de l'execució de les sancions

1. El director o el director adjunt del Cos Penitenciari, d'ofici o a petició de l'intern sancionat, pot decidir en qual-sevol moment la suspensió total o parcial de l'execució de les sancions imposades, en funció de la gravetat dels fets comesos i de les circumstàncies que concorren, sempre que l'intern no cometi una nova infracció susceptible de ser sancionada durant el termini de suspensió que estableixi el director o el director adjunt.
2. El termini de suspensió no pot excedir els sis mesos en cas d'infraccions greus i molt greus, i els tres mesos en cas d'infraccions lleus.
3. La imposició d'una sanció per la comissió d'una nova infracció durant el termini de suspensió establert pot comportar la revocació d'aquesta suspensió, malgrat que la sanció s'imposi un cop transcorregut el termini de suspensió. En aquest cas, l'intern sancionat ha de complir la sanció l'execució de la qual ha estat suspesa, íntegrament en cas de suspensió total o pel temps que resta per complir en cas de suspensió parcial.
4. Transcorregut el termini de suspensió establert sense que l'intern cometi una nova infracció, la sanció l'execució de la qual ha estat suspesa es considera executada."

Disposició transitòria primera

1. Les sancions i les mesures cautelars d'aïllament en cel·la imposades amb anterioritat a la data de l'entrada en vigor d'aquesta Llei i el compliment de les quals s'estigui duent a terme en aquesta data, s'han d'adaptar a les disposicions dels articles 1 i 5 d'aquesta Llei i, en concret, no poden excedir els límits temporals que s'hi indiquen. En cas que a la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei la durada de la sanció que s'estigui complint ja hagi excedit aquests límits temporals, s'entén complerta definitivament.
2. Les sancions d'aïllament durant el cap de setmana imposades amb anterioritat a la data de l'entrada en vigor d'aquesta Llei i el compliment de les quals s'estigui duent a terme en aquesta data o s'hagi d'iniciar a partir de llavors, han de ser substituïdes per una altra sanció, d'acord amb el principi de proporcionalitat.

Disposició transitòria segona

Els procediments sancionadors que s'hagin iniciat abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei es continuen tramitant i resolent d'acord amb les normes vigents en aquell moment. No obstant això, els drets de l'intern expedientat

que estableix el nou article 55 de la Llei 4/2007, del 22 de març, qualificada penitenciària, són aplicables immediatament.

Disposició derogatòria

Es deroga el Decret del 14-01-2009, pel qual s'aprova el Reglament de modificació del Reglament del règim disciplinari dels centres penitenciaris, del 29 d'octubre del 2008.

Disposició final primera

S'encomana al Govern que en el termini màxim de tres mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei publiqui al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra el text consolidat de la Llei 4/2007, del 22 de març, qualificada penitenciària, que inclogui les modificacions introduïdes fins ara en aquesta Llei.

Disposició final segona

Aquesta Llei entrarà en vigor l'endemà de ser publicada al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Casa de la Vall, 11 de desembre del 2014

Vicenç Mateu Zamora
Síndic General

Nosaltres els coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Joan Enric Vives Sicília François Hollande
Bisbe d'Urgell President de la República Francesa
Copríncep d'Andorra Copríncep d'Andorra